

Burjuvazinin iç savaşı üzerine

Levent Dölek

Türkiye'nin hakim sınıflarının bağrında bir politik iç savaş yaşanıyor. Bu politik iç savaşın bir tarafında Batıcı-laik burjuvazi diğer kanadında ise İslamcı burjuvazi var. Bu iç savaş Türkiye'nin politik gündeminde sürekli baş sıraları işgal ediyor. Sadece iki kliğin çekişmesi değil, askeri darbe planlarının yapıldığı, muhtıraların verildiği, partilerin kapatıldığı, kapatma tehditlerinin yapıldığı, muvazzaf askerlerin tutuklandığı, devletin silahlı adamlarının birbirleriyle silahlı çatışma noktasına geldiği bir iç savaş bu. En önemlisi bu savaş henüz sonuçlanmadı. Görünen o ki burjuvazinin iç savaşı Türkiye'deki sınıf mücadelelerinin seyrinde belirleyici rolünü oynamayı sürdürecektir. Üstelik toplumun hiçbir kesiminin kendisini dışarıda tutamayacağı sarsıntılar ve altüst oluşlar yaratmaya devam ederek.

Bu yazıda burjuvazinin iç savaşı üzerine analizimizi ortaya koyarken bunu işçi sınıfının penceresinden bakarak yapacağız. Başka türlü de düşünülemez. Burjuvazinin bağrında oluşan yarı başka her şey bir yana burjuvaziye karşı savaşan esas sınıf olan işçi sınıfının önünde mutlaka olanaklar yaratacaktır. Ancak her olanak aynı zamanda birer tehdit anlamına gelebilir. Türkiye işçi sınıfının tarihi burjuvazinin içindeki çatlaklardan yararlanacağını diye o çatlakların içinde kaybolmanın tarihidir. Genellikle burjuvazinin kanatlarının karşılıklı konumlanışı tarihsel ve güncel olarak

yanlış değerlendirilmektedir. Aşamacı teorilerin şablonlarından yola çıkarak taraflardan birine ilerlilik atfetmek Türkiye solunun en kötü alışkanlıklarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kötü alışkanlık Türkiye sol ve sosyalist hareketini defalarca felaketlere sürüklemiştir. Dolayısıyla bugün burjuvazinin iç savaşı ve bu savaşın tarafları hakkında materyalist yönetime dayandırılmış berrak bir anlayışa sahip olmak işçi sınıfı mücadelesini yürütmek isteyenlerin ihtiyaç duyduğu en önemli donanımlardan biridir.

İşçi Mücadelesi dergisi, gazetesi ve internet sitesinde burjuvazinin iç savaşı üzerine yapılan onlarca analiz ve değerlendirme bu yazının dayandığı temel görüşleri oluşturuyor. Bununla birlikte bugün Devrimci İşçi Partisi Girişimi'nin politikalarına yön veren analizin köklerini daha eskiye 90'lı yılların başına Patronsuz Generalsız Bürokratsız Sosyalizm ve Sınıf Bilinci dergilerine kadar götürmek gerekiyor. Bu yazının amacı bu geleneğin analizini (bizce tarihin sınavından oldukça başarılı bir notla geçmiş olan) bir bütünlük içinde ortaya koymak ve güncel gelişmeler ışığında mümkün olduğunca geliştirerek önümüzdeki keskin süreçte benimsenecek devrimci sınıf politikasının temellerini kuvvetlendirmektir.

Elbette ki bu çaba soldaki başka açıklamalarla ve analizimize yöneltilmiş olan eleştirilerle bir tartışmayı içinde barındıracaktır. Bunun için yazının başında son derece özet olarak sunduğumuz burjuvazinin iç savaşı analizine yöneltilen eleştirileri belli başlıklar altında toplamak ve bunlarla teker teker polemik yapmak yerine genel bir tartışmayla analizin ayrıntıları üzerinde yoğunlaşmayı tercih edeceğiz.

Burjuvazinin iç savaşının kökenleri

Güncel gelişmelere damgasını vuran AKP ve TSK arasındaki çekişme Türkiye tarihini sivil toplumla bürokratik despotizm arasında bir kavga olarak okuyan sol liberal tezi sürekli gündemde tutuyor. Sol liberal tez, içindeki sınıfsal çatışmalardan soyutlanmış bir "sivil toplum"u bürokratik despotizmin karşısına yerleştirerek bürokratik devlet aygıtıyla çelişki içine giren her akımı ve siyasal gücü otomatik olarak demokrasi cephesine yerleştiriyor. Karşı kamptaki ulusalcı ve Kemalist görüş ise yöntem olarak aynı kapıya çıkan bir biçimde Türkiye'nin ilerlemesi ve çağdaşlaşmasında, sınıflardan bağımsız bir asker-sivil bürokrat zümreye kendi içinde bir ilerlilik payesi veriyor. Biz ise Türkiye kapitalizminin gelişimini bir sınıf-

lar mücadelesi temelinde açıklamayı yeğliyoruz. Burjuvazinin iç savaşının kökenlerini Türkiye’de kapitalizminin gelişmesinin içsel çelişkilerinde buluyoruz.¹

Elbette ki bu yazının sınırları içinde Türkiye’de kapitalizmin gelişmesini ayrıntılı bir analizle ortaya koymak olanaklı değil. Dolayısıyla bu bölümde konumuzu ilgilendiren boyutlarıyla Türkiye’de kapitalizminin gelişimine genel hatlarıyla bakmak zorundayız.

Türkiye’de kapitalizmin gelişimi ve bir burjuva toplumuna geçiş süreci 1908 ve 1919-1923 devrimleriyle başlar. 1908 Hürriyet Devrimi’nin yarattığı toplumsal alt-üst oluş kapitalizm öncesi Osmanlı devlet yapısının yıkılmasıyla sonuçlanmamış ancak bu dönüşümün er ya da geç gerçekleşeceği bir devrimci süreci başlatmıştır. Kapitalist gelişmenin önünün açılmasını sağlayacak üst yapı dönüşümleri Kemalizm’in kitlesiz tepeden devrimiyle gerçekleşmiştir. Kemalizm’in “muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak” şiarı baştan itibaren Batı’yla bütünleşmeyi öngörüyordu. Ancak Cumhuriyet’in ilk yıllarının curcunası geçmeden dünya kapitalizmi 1929 buhranına düşünce ister istemez 1930’lu yıllar devlet kapitalizmine dayalı planlı bir sanayileşmeye sahne olmuştur. Bu dönem Türkiye’de ticaret sermayesinin damgasını vurduğu bir birikim sürecinden sanayi sermayesinin hakim olduğu birikim sürecine geçişin başlangıcıdır. Bu dönemde devletin koruyucu kanatları altında adım adım bir modern sanayi burjuvazisi yükselmiştir. Bu süreç harf devriminden, ölçülerin Batı standartlarına uydurulmasına, hilafetin kaldırılmasından şapka devrimine kadar toplum yaşamını Batı’ya göre yukarıdan aşağıya düzenlemeye yönelik reformlarla beraber yürümüştür. Bu dönüşüm doğal olarak esas etkisini şehirlerde gösterirken İslam’ın etkisinin daha güçlü olduğu kırsal alanda ciddi bir tepkinin birikmesinin de zeminini oluşturmuştur. İkinci Dünya Savaşı koşullarında aşırı-kâr elde etme olanağına kavuşan ticaret ve tarım sermayesi ile büyük toprak sahipleri kırsal alanda biriken tepkiyi de kucaklayarak Kemalizm’den bir kopuş gerçekleştirmiştir. Bu kopuş 1950 yılında Demokrat Parti’nin iktidarının zeminini oluşturacaktır.

Bu süreç Türkiye’de kapitalizmin gelişiminin önemli bir çelişkisine işaret eder. Kemalist devrim kitlesiz ve tepeden bir devrimdir. Bu haliyle önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Ancak burjuvazi geniş kitleler üzerinde

1 Burada Türkiye kapitalizminin gelişimi ile ilgili fikirler esas olarak bugün DİP Girişimi üyesi ve PGBS-Sınıf Bilinci’nden bugüne kesintisiz biçimde hareketimizin militanlarından olan Sungur Savran’ın son baskısı Yordam yayınları tarafından 2010 yılında yapılan Türkiye’de Sınıf Mücadeleleri (*Cilt 1: 1908-1980*) adlı eserine dayanmaktadır.

hegemonyasını kurmadıkça yani kitleler zor yoluyla değil de ideolojik olarak ikna edilerek düzene destek vermedikçe burjuva demokrasisine geçiş olanaksızdır. Nitekim çok partili sisteme geçilirken nüfusun çoğunluğunu oluşturan kırsal kesimde hegemonyayı sağlayan, Kemalizmin sanayi kapitalizmine karşı yükselen ticaret sermayesi ve toprak sahipleri idi.

50'li yıllara işte bu çelişki damgasını vurdu. Toplumunu kazanan DP iktidarı almıştı. Yükselen güç sanayi burjuvazisi kitle desteğinden yoksun olduğu için siyaseten iktidardan uzak kalmıştı. DP iktidarının icraatı ticaret ve müteahhit sermayesine öncelik tanıyor, toprak sahiplerini destekliyordu. 1960 darbesi sanayi burjuvazisinin bu gidişata cevabıydı. Sanayi burjuvazisi kendine kitle desteğini şehirlerde okumuş kesimde ve öğrencilerde aradı ancak bu toplumu kazanmak değildi. İktidar silahın gücüyle ele geçirildi.

Darbe kitlelerin siyasal eğilimlerinde ciddi ve köklü bir değişikliğe yol açmadı. Buna karşılık kırsal sermaye ve toprak sahiplerinin aracılığıyla kitleler üzerinde burjuva hegemonyasını sağlama görevi artık Demirel'deydi. Demirel, Türkiye burjuvazisinin hakim dilimiyle tam bir anlaşma içindeydi ve CHP'nin kırsal kesimde gösteremediği etkiyi "Çoban Süleyman" ve "Baba" imgesiyle gösteriyordu. Böylece burjuvazinin 60 öncesi iç savaşı sanayi burjuvazisinin zaferi ve ticaret burjuvazisiyle, toprak sahiplerinin sermayenin Batıcı-laik merkez dilimine tâbiyetiyle sonuçlandı.

60'lı yıllarda Anadolu'da gelişmeye başlayan burjuvazi hızla İslamcı ideolojinin etkisi altına giriyor ve bu 1969'da Erbakan'ın Demirel'e rağmen TOBB başkanlığına gelmesinde ifadesini buluyordu. Demirel Erbakan'ı mahkeme zoruyla geldiği koltuktan indirecekti. Ancak yine de Batıcı-laik burjuvazinin karşısında bir İslamcı sermaye ilk defa kendisini duyurmuştu. Bugün AKP iktidarının destekçileri ve muhalifleri hep birlikte AKP'yi Demokrat Parti geleneğinin bir devamcısı gibi göstermek istemektedir. Oysa ne AKP Demokrat Parti'nin ne de bugünün yükselen İslamcı burjuvazisi 50'lerin ticaret burjuvazisinin yapısal ve siyasal anlamda bir uzantısıdır. Burjuvazinin bağrında yaşanan ilk mücadele 50'li yıllarda yaşanmış ve 27 Mayıs ile ticaret burjuvazisi ve toprak sahipleri sanayi burjuvazisinin politik hegemonyası altına girmiştir. Tabii ki geniş köylü kitleleriyle beraber. Dolayısıyla ilk çatışma belirli bir sonuca bağlanmıştır. Bugün burjuvazinin iç savaşı olarak adlandırdığımız çatışmanın bir yanında yer alan İslamcı burjuvazi ise 60'lı yıllarda serpilmiş ve Erbakan'ın Milli Görüş hareketinde siyasal yansımaları bulmuştur. Do-

layısıyla “Anadolu kaplanları” olarak adlandırılan İslamcı burjuvazinin partisi AKP her ne kadar merkez sağdaki boşluğu tek başına kaplamaya soyunmuşsa da onu Demokrat Parti’nin süreklilik içindeki devamı olarak görmek mümkün değildir.

60’lı yıllar aynı zamanda işçi sınıfının sahneye çıktığı yıllardı ve şehirdeki aktif kitleyi oluşturan öğrenciler ve işçilerle kente göç eden Alevi ve Kürt yoksulları Kemalizm ile bir yere kadar hegemonya altında tutulabiliyor, sosyalizmin etkileri sürekli artıyordu. 1971 ve 1980 darbeleri hiçbir şekilde bürokratik elitin sivil topluma karşı giriştiği operasyonlar değildi. Burjuvazinin işçi sınıfını ezmek için ardı ardına vurduğu iki darbeydi. İşçi sınıfı ilkinden daha da güçlenerek çıkmış ikincisinde ise askeri diktatörlük tarafından atomize edilmişti. O yıllarda burjuvazi içinde CHP işçiler ve öğrenciler üzerinde hegemonya kurma işlevini üstlenmiş ancak bu zorlu görevi yaparken tabanın basınçlarına sürekli açık olmuştur. TÜSİAD’ın 1979’da Ecevit’i indirmek üzere gazete ilanlarıyla sembolleşen operasyonunun başlıca sebebi budur. CHP kitleleri aşırı soldan uzak tutmalıdır ama hükümet etme işi için AP-MHP-MSP üçlüsü daha güvenilir ve istikrarlı görülmüştür. Henüz İslamcı sermaye TÜSİAD karşısında bağımsız bir tehdit değildir.

24 Ocak kararları 12 Eylül askeri darbesinin düzlediği ortamda Türkiye’nin neo-liberal dönüşümü Batı emperyalizmiyle bütünleşmek için dışa açılmasını sağlamıştır. Her ne kadar 12 Eylül kitle hareketini ezmişse de bu dönüşüm için silah gücünün ötesinde ikna gücüne ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaç Cuntayı başından dine yönlendirmiştir. Bu yöneliş ABD’nin SSCB’ye karşı Yeşil Kuşak yönelişiyle de uyumludur. Miting kürsülerinde Kuran’dan ayetler okuyan Kenan Evren, Yozgat’taki bira fabrikasını teftiş ederken ikram edilen birayı kibarca geri çevirmek gibi ince taktikleri de ihmal etmiyordu. 12 Eylül’ün ardından Nakşibendi kökenini hiçbir zaman gizlemeyen Özal’lı yıllar İslamcılığın atak yaptığı yıllar olmuştur. İmam Hatip Liseleri patlama yapmıştır. Bu patlama daha sonra Demirel’li yıllarda da sürecektir.

Özal’ın liberalizmi 1989 yılından başlayarak büyük bir işçi kalkışmasını tetiklemiştir. İşçi sınıfının yeniden sahneye büyük bir gürültüyle çıkışı ANAP’ı silmiş Sosyal-Demokrat destekli Demirel popülizmi iktidara gelmiştir. Mücadelenin karşısında verilen ödünler olan erken emeklilik ve yüksek toplu sözleşmelerin faturası yüksek enflasyonla yine işçilere ve kamu emekçilerine kesilmiştir. 1994 ekonomik krizi Batıcı-laik burjuva-

zinin dayandığı merkez siyasete yeni bir darbe indirmiştir. 90'lı yıllarda yükselen kirli savaş ve Kürt halkının mücadelesi de yıpratıcı etkiyi güçlendirmiştir. PKK'ye karşı Hizbullah'ın desteklenmesi yine İslamcı hareketin hanesine yazmıştır. Burjuvazinin Batıcı-laik kanadıyla uyum içinde varlığını sürdüren “taklitçi zihniyet” ve “adil düzen” sloganlarıyla muhalefet eden buna karşılık ideolojik olarak kendi faaliyetinden çok daha ötede bir destek bulan İslamcı burjuvazi siyasi iktidara ağırlığını koyma fırsatını işte bu dönemde bulmuştur. Nihayet 1995 seçimlerinde Erbakan'ın Refah Partisi %21'le birinci parti olmuş ve Çiller'in DYP'si ile koalisyon (Refahyol Koalisyonu) oluşturmuştur.

İslamcı burjuvazinin birinci parti olması Batıcı-laik burjuvazide büyük tedirginlik yaratmıştır. Hemen muhalefet sertleştirilmiştir. “Türkiye İran olmayacak” sloganı büyük şehirlerde kitleselleştirilmeye çalışılmıştır. Susurluk kazası sonrasında devlet çetelerine ve kontrgerillaya karşı yükselen tepki laiklik savunusu propagandasıyla Refah Partisi'ne yöneltilmiştir. Nihayet Erbakan'ın G-8 karşısında İslam ülkelerinin D-8'ini önermesi, Libya ve İran gezileri sonucunda, birçok kaset ve şeriat geliyor propagandasının eşliğinde önce Sincan'da tanklar yürümüş ardından da ABD destekli 28 Şubat muhtırasıyla Erbakan'ın defteri dürülmüştür.

Siyasal İslam'ın bu yükselişinin altındaki temel etken yine burjuvazinin toplumu kazanmak yani hegemonyasını kurmaktaki yetersizlikleri olmuştur. Özal'la başlayan liberal sınıf saldırısının ve krizlerin yarattığı tepki burjuvazinin has partilerinin oluşturduğu merkezi çökertmiştir. 28 Şubat'ın ardından MHP ile tahkim edilen merkez Öcalan'ın yakalanması en azından Kürt sorunu bağlamında toparlanırlar gibi olsa da 2001 krizi merkeze öldürücü darbeyi vurmuş ve kitleleri düzenin çatısı altında tutabilen tek siyasi güç olarak siyasal İslam kalmıştır.

İşte bundan sonra Batıcı-laik burjuvazi Refah'ı bölmek için desteklediği AKP'yi bu sefer kerhen desteklemek zorunda kalmıştır. AKP'nin İslamcı geçmişi ve tabanı çok erken bir aşamada Batıcı-laik burjuvazinin korkularını haklı çıkarmıştır. Ancak bu sefer Refahyol'dan farklı olarak AKP çok daha büyük bir parlamento çoğunluğu ve kitle desteğine sahip olarak iktidar olduğundan hemen bertaraf edilmesi mümkün olmamıştır. Bu yüzden iki dönemlik AKP iktidarı Batıcı-laik burjuvaziyle zaman sertleşen zaman zaman yumuşayan ama sürekli AKP iktidarının hizada tutulma çabasıyla geçen bir dönem olmuştur.

Neden iç savaş?

Burjuvazinin bağrındaki yaşanan kavga için iç savaş terimini kullanmamız eleştirilere konu olmaktadır. Lenin'in de atıf yaptığı Clausewitz'in, politikanın şiddet araçlarıyla devamı olarak nitelediği savaş kavramının kullanılması, burjuvazi içindeki kansız hesaplaşma için biraz abartmalı olarak değerlendirilip eleştiriliyor. Bu eleştiri gerçekten de "savaş" kavramı Clausewitz'in söylediği anlamda düşünüldüğünde haklı görülebilir. Ancak biz tam da bu yüzden **politik** iç savaş terimini askeri boyutlar almamış bir çatışmayı anlatmak için kullanıyoruz. Dolayısıyla savaş kavramını, en başta da belirttiğimiz darbeleri, tutuklamaları, muhtıraları, parti kapatmaları vb. içeren son derece keskin olan ve sadece bir çekişme ya da mücadele olarak görülemeyecek sert bir kavgayı anlatan bir mecaz olarak kullanıyoruz.

2003-2004 yıllarında en az birkaç darbe hazırlığının olduğu şu anda ortaya çıkmış vaziyette. Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz, Eldiven isimli darbe planları yargıya taşındı. Uzun süren ıslak imza tartışmalarından sonra emir komuta zinciri içinde "İrtica ile mücadele eylem planı" adı altında hükümeti düşürme planları yapıldığı öğrenildi. Balyoz planı olarak kamuoyunda ses getiren darbe planı ise hükümeti devirirken uygulanması planlanan provokasyonları gündeme taşıdı. Camilerin bombalanmasını, Yunanistan'la bir savaşın kışkırtılmasını içeren bu planın rutin bir askeri toplantıda sunulmuş olması bu tür girişimlerin ne kadar olağanlaşmış olduğunun da bir kanıtı gibiydi.

Kavgadaki sertliğin 2009 Aralığı'nda MİT Erzincan bölge binasında polis ve MİT arasında, hemen sonrasında Seferberlik Tetkik Kurulu'ndaki meşhur Kozmik Oda aramasında polis ve asker arasında silahlı çatışma riski doğuracak kadar keskinleştiği düşünülürse mecazın yerinde olmadığını söylemek pek mümkün gözüküyor.

Son olarak Balyoz operasyonu ile 102 asker hakkında yakalama emri çıkartıldı. Bu kişiler arasında 11 General ve Amiral Yüksek Askeri Şura'dan terfi bekliyordu. Yıllarca irtica ile ilişkileri dolayısıyla askerlerin ihracına sahne olan YAŞ'ta ilk defa irticaya karşı darbe planlarına karıştıkları iddia edilenlerin önü tıkandı.

Burjuvazinin iç savaşında henüz kan dökülmemiş olsa da, bir başka açıdan bakıldığında Danıştay saldırısı, Güngören patlaması gibi olaylarda dökülen kanı burjuvazinin iç savaşının hanesine yazmak da düşünülebilir.

Sonuçta önemli olan tek başına kan dökülüp dökülmemesi ya da tarafların silahlı biçimde birbirinin karşısına çıkıp çıkmamasından ziyade yaşanan çatışmanın keskinliğinin görülmesidir. Dolayısıyla da burjuvazinin iç savaş tezine karşı çıkışın püf noktası Clausewitz'in tanımında yatmıyor. İç savaş tezini reddetmenin ya da bu tezi abartmalı görmenin nedeni yaşanan çatışmanın sınıfsal özünün ve karşılıklı safların tamamen farklı biçimde tanımlanması.

Kimler savaşıyor?

Burjuvazinin iç savaşının sınıfsal temelini baktığımızda bir tarafta TÜSİAD'ın temsil ettiği ve Türkiye kapitalizminin başat ekonomik gücü olan Batıcı-laik burjuvaziye karşı tarafta ise MÜSİAD'ın (Fethullahçı sermaye örgütü TUSKON da buna eklenebilir) temsil ettiği İslamcı burjuvaziye görüyoruz. Analizimizi burjuvazinin bu iki diliminin karşılıklı iktidar mücadelesine dayandırıyoruz. Tarihsel olarak ve ekonomik güç olarak önde olan Batıcı-laik burjuvazi, Anadolu'dan gelerek arayış kapatmaya çalışan, iktidarda yer isteyen, toplumun kültürel dokusunda kapladığı yere dayanarak hegemonya kurmaya çalışan İslamcı sermayeyi çok yönlü bir tehdit olarak görüyor.

Bugün hala TÜSİAD kamu dışı katma değer %50'sini, sanayi üretiminin %65'ini, Dış Ticaret Hacmi'nin (enerji hariç) %80'ini, kayıtlı istihdamın %50'sini ve Kurumlar vergisinin %85'ini ödeyen Türkiye burjuvazisinin merkezi gücüdür. AKP iktidarında geçen 8 yıl MÜSİAD ve TUSKON'un atak yaptığı yıllar olmuştur. İSO'nun belirlediği ilk 500 şirkete TUSKON'un 45, MÜSİAD'ın 31 şirketi girmiştir. İslamcı burjuvazi kitle desteğinin yanına adım adım ekonomik gücünü de koymaktadır. (Bu rakamlar toplanırken her iki İslamcı organizasyona da üye olan gruplar bulunduğuna dikkat edilmelidir) Üstelik bu ekonomik güç merkezi ve yerel yönetimlerin desteği ve kayırması ile sağlandığı ölçüde tabana da yayılmaktadır. İslamcı burjuvazi "onlar yıllarca devletten beslendi sıra bizde" diyor ama İslamcı burjuvazi TÜSİAD'ın büyük patronlarının aksine başta tarikatlar aracılığıyla kitleyle doğrudan bağlar kurabiliyor. Dolayısıyla İslamcı burjuvazinin artan ekonomik gücü iş bulma, sosyal yardımlaşma, hayır vb. yollarla kitleye damlalar halinde de olsa akmakta ve İslamcı burjuvazinin ideolojik hegemonyasına sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Batıcı-laik burjuvazi ekonomik gücüne ve devletin yerleşik yapısıyla

kurduğu tarihsel ilişkilere, TSK'ya, Yargıya, merkez siyasi partilere güveniyor, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla benimsenen Batı'yla bütünleşme stratejisinin temsilcisi olarak AB ve ABD emperyalizmine dayanıyor. İslamcı burjuvazi ise ülkenin nüfusunun çoğunluğu üzerindeki kültürel ve siyasal etkisine, bu etkinin ürünü olarak iktidara gelen AKP'ye, AKP'li belediyelere, polisteki etkisine, tarikatların kitle ağlarına güveniyor. İktidardaki yerini sürekli genişletmeye çalışıyor. İslamcı sermaye Batı emperyalizmi ile ilişkisi stratejik değil taktiksel. Yüzü doğuya dönük olan bu siyasi hareket "eksen kayması" tartışmalarında cisimleşen biçimde Batı'yı kible edinmiş burjuvazinin uykularını kaçırıyor. Batıcı-laik burjuvazinin vurucu gücünü TSK, İslami burjuvazinininkini ise AKP oluşturuyor. Dolayısıyla da iki sınıf dilimi arasındaki kavga TSK ve AKP arasındaki gerilimler biçiminde sahneye çıkıyor. Kimi zaman yedek güçler olarak bir tarafta yargı diğer yanda tarikatlar devreye giriyor.

Tabii ki karşılıklı konumlanan cepheleer kendi içlerinde de çelişkiler taşıyor. Batıcı-laik burjuvazinin vurucu gücü TSK ile TÜSİAD özellikle Kıbrıs, Kuzey Irak gibi bir yönüyle doğrudan güvenliği ilgilendiren sorunlarda önemli çelişkiler yaşamıştır. Yine İslamcı cephelede MÜSİAD ve TUSKON arasındaki rekabet görmezden gelinemez. Aynı şekilde AKP içindeki "Fethullahçılar"ın ayrı bir odak oluşturduğu da bilinen bir gerçek.

Sermaye tek bir cephe mi?

Çizdiğimiz bu tabloya soldan hemen itirazlar yükseliyor. Bu itirazları birkaç başlık altında toplamak mümkün. Bir tanesi dogmatik diyebileceğimiz bir itiraz. Şöyle özetleyebiliriz: "Evet burjuva klikleri çekişiyor ama son tahlilde bu klikler tek bir burjuva cephesini oluşturur. Karşısında da işçiler, emekçiler halk güçleri vardır." Genel olarak doğru olan bu itiraz ancak ve sadece "genel" olarak doğru kabul edilebilir. Bununla birlikte yaşadığımız sürecin özgünlüklerinin kavranmasının önüne geçtiği ölçüde yanlış ve tehlikelidir. Bu yaklaşım geniş emekçi kesimlerin nasıl iki tarafın arkasına dizilmiş olduğunu görmezden gelmektedir. Bu kolaycılık burjuvazinin iç savaşı yüzünden karman çorman hale gelmiş politik mücadele arenasında bir anda burjuva saflardan birine yedeklenme tehlikesi doğurur.

Bir noktaya daha değinmek gerekiyor, bu eleştiri Marksist Ortodoksluk görünümünü altında gündeme getirilse de Marksizmin yöntemine son derece yabancıdır. Marx'ın yazılarında burjuvazi içi saflaşmaların tahlilinin önemi

açıktır. Fransa’da Sınıf Savaşları, Luis Bonapart’ın 18 Brumaire’i başlıklı kitaplarında Marx, burjuvazinin bağrındaki mücadeleleri, çelişik süreçleri dikkatli biçimde tahlil etmiştir. Benzer bir çaba Lenin’in Rusya’da ki siyasal saflaşmaları analizinde sürekli görülür. Trotskiy’in Almanya’da Nazizm’in yükselişi sırasında yazdığı makaleler (bu makalalar Faşizme Karşı Mücadele kitabında toplanmıştır) benzer analizler üzerine yerleşir. Hepsi sınıfları karşı karşıya konumlandırırken bu sınıfların kendi içlerindeki çelişki ve çatışmalara özel bir önem vermişlerdir. Bu eleştirilerin çokça geldiği Maoizm açısından bakıldığında Mao’nun bu tür bir toptancılıkla ortak en ufak bir yanının olmayışı ise ayrı bir ironi oluşturmaktadır.

İslamcı burjuvazi de Batıcı mı?

Diğer bir itiraz iki kanadın çatıştığını kabul etse de AKP’nin temsil ettiği kampın da Batıcı olduğunu öne sürmektedir. Bu görüşe göre AKP, ABD’nin ılımlı İslam projesinin ürünüdür ve emperyalizme kölece bir bağlılık içindedir. Zaman içinde orta ölçekli Anadolu sermayesi görünümünden İslami holdinglere dönüşen MÜSİAD ve TUSKON’un çoktan AB projesini benimsediği doğrudur. TUSKON’un ABD emperyalizmi ile Fethullah Gülen dolayısıyla ilişki içinde olduğu, MÜSİAD’ın da ABD emperyalizmine karşı dostane bir tavır geliştirdiği de doğrudur. AKP yöneticilerinin AB konusundaki tavrı ve ABD emperyalizmine bağlılıkları ortadadır. Ancak tüm bu görüntünün altı kazındığında İslamcı sermayenin Batı emperyalizmine yönelişinin Batıcı-laik burjuvaziden farklı olarak stratejik değil taktik içerikli olduğu görülür. TUSİAD’ın, TSK’nın Batıcılığı organikdir. Yaşam tarzından, politik reflekslere kadar tüm hücrelerine sinmiştir Batıcılık. Oysa İslamcı cenahın Batıcılığı sakil durmaktadır. İslamcıların yaşam tarzı ve başta İslam dünyası olmak üzere verdiği politik refleksler Batı emperyalizmi ile çelişki içindedir. İslamcı kanadın taktik Batıcılığı, 1 Mart 2003’teki Irak tezkeresinde, Gazze’ye gönderilen Mavi Marmara’da, İran’la yapılan anlaşmalarda olduğu gibi derhal sıyrılabilmekte alttaki İslamcı öz öne çıkmaktadır. Bu yüzden ne AKP ne de genel olarak İslamcı kamp tüm çabalarına rağmen başta ABD emperyalizmi olmak üzere Batı’nın güvenine mazhar olamamıştır. Aynı şekilde ılımlı İslam denen şey ABD’nin stratejik değil taktik bir yöneliştir. Irak’ta, Afganistan’da işgalci olan, Siyonizmi beslemeye devam eden ve nihayet hedef tahtasına İran’ı yerleştiren bir ABD’nin İslami bir tabana sahip bir partiye ve İslam-

cı reflekslerden sıyrılmamış bir siyasi önderliğe güvenmesi için bir neden yoktur. İslamcı burjuvaziyi rezerv koymadan emperyalizmin yanına yerleştirenler kendilerini hızla ulusalcı kampın saflarına sürükleyecek vahim bir hata yapıyorlar. Bu konuya aşağıda ayrıntısıyla tekrar döneceğiz.

TÜSİAD da mı AKP'ci?

Yaygın olan bir başka itiraz bir öncekinin akrabası hatta kardeşidir. Bu itiraza göre burjuvazi bir bütün olarak AKP'yi desteklemektedir. Bizim İslamcı burjuvazi karşısında konumlandığımız TÜSİAD, küresel sermayenin çıkarları doğrultusunda ekonomiyi düzenleyen, en fazla özelleştirmeyi yapan, işçileri bastıran AKP hükümetinin arkasındadır. Dolayısıyla bu görüşe göre son dönemin en azgın neo-liberal programlarından birini uygulayan AKP hükümeti bir bütün olarak burjuvazinin temsilcisidir.

Doğrusunu söylemek gerekirse bu yaklaşım son derece yaygındır. Bu yaklaşım ne yazık ki AKP'nin ABD'nin ılımlı İslam projesi olduğu söyleminin yanında solun geniş kesimlerini ulusalcıların yanına taşıyan ikinci köprüyü oluşturmaktadır. Bu yaklaşım öncelikle -sadece yüzeysel olmayan bir basın taramasıyla görülebilecek- olgulara aykırıdır. Dahası ulusalcılığın ve Kemalizmin sol üzerindeki siyasal hegemonyasının tezahürüdür.

Türkiye'de 28 Şubat askeri müdahalesini tetikleyen iktidardaki Refah Partisi'nin Batı'dan yüz çevirerek G-8 karşısında bir Müslüman D-8'i kurma çabası, Libya ve İran ziyaretlerinde beliren Batı karşıtı manzardır. Batıcı-laik burjuvazi tartışmasız biçimde ABD'nin desteği ve TSK'nın eliyle deyim yerindeyse Erbakan'ın ipini çekmiştir. Kapatılan Refah Partisi daha sonra bölünmüş ve Türkiye içindeki hakim güçlerle ve Batı emperyalizmi ile barışık bir siyasal grup Milli Görüş'ten kopmuştur. Bu grubun başını Recep Tayyip Erdoğan çekmiştir. Bu kopuş doğal olarak hem TÜSİAD hem de ABD ve AB emperyalizmi tarafından desteklenmiştir. Ancak bu destek Milli Görüş'ün zayıflatılması ve İslamcı kampın düzenle barıştırılması anlamındadır ve bununla sınırlıdır. Bu süreç kendi içinde çelişkilidir. Çünkü her ne kadar AKP'yi oluşturan kadrolar "değişim" söylemiyle güven vermeye çalışsalar da söylemden ve liderden bağımsız bir toplumsal temeli olan bu çelişkiyi ortadan kaldırmamışlardır.

2002 Kasım seçimleri AKP'yi birinci parti olarak çıkarmıştır. Batıcı-laik burjuvazinin dayandığı merkezdeki siyasi partilerin çöküşü AKP'yi burjuvazinin programını uygulatmak için alternatifsiz bırakmıştır. TÜSİ-

AD kazanan ata oynama düşüncesiyle AKP'yle arasını iyi tutmuş kendi programını ona dayatmıştır. Sonuçta 2001 krizinden, kitleleri sefaletle sürükleyen bir İMF programıyla çıkmış olduğu unutulmamalıdır. Geniş kitle desteğine sahip bir parti olan ve dini de kitleleri uyuşturmada kullanabilen bir partiyi Batıcı-laik burjuvazinin de kullanmak istemesi anlaşılır bir şeydir. Ama bu taktik destek hiçbir zaman TÜSİAD'ı AKP'ci yapmamıştır.

TÜSİAD, AKP'ye karşı bayrak açıyor

TÜSİAD, AKP'ci olmak bir yana AKP'ye ilk muhalefet bayrağını yükseltmiş olan odaktır. TÜSİAD'ın hükümete karşı ilk sert çıkışının konusu son derece anlamlıdır. 26 Mart 2003'te TÜSİAD Başkanı Tuncay Özilhan 1 Mart tezkeresinin reddedilmesinden AKP'yi sorumlu tutmuş ve AKP'nin Irak politikasını yerden yere vurmıştır. TÜSİAD'ın istediği çekingenden olmadan aktif biçimde Irak Savaşı'nda ABD'nin yanında yer alınmasıdır. Bir başka gerginlik 6 Mart 2005'te Beyazıt'taki Kadın yürüyüşünün polis tarafından şiddetle dağıtılması ardından yaşanmıştır. Dönemin TÜSİAD Başkanı Ömer Sabancı'dır. Hükümetin tavrı yine sert biçimde eleştirilmiş karşılık da aynı ölçüde sert olmuştur. Erdoğan, "Amcasını vuran katillerin istediği gibi konuşuyor" demiştir. Kadın konusu en az Irak kadar tipiktir. Ne Sabancı'nın ne diğer patronların eylem özgürlüğünü ya da eylemi yapanları savunmak gibi bir derdi yoktur. Kadın sorunu Batıcı-laik burjuvazi için AKP'nin İslamcılığının zayıf karnı olarak görülmüştür. AKP'nin eleştirilmesinin sebebi AKP'nin Türkiye'nin Batı'ya dönük çağdaş yüzünü kirletmesine yönelik tepkidir. Bu olayın hemen ertesinde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Yücel Aşkın'ın yolsuzluk iddiasıyla tutuklanması ulusalcılar ve YÖK'le birlikte TÜSİAD'ı da ayağa kaldırmıştır. Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Mustafa Koç'la Erdoğan arasında sert bir polemik yaşanır. Erdoğan işi yargıya müdahale iddiasıyla savcılarını göreve çağırmaya kadar vardırı.

2007'de AKP'nin yeniden tek başına iktidar olması çelişkileri yatıştırmak bir yana TÜSİAD'ın kaygılarını arttırmıştır. Seçimlerin hemen ardından İskenderun'da yapılan bir "iş alemi" toplantısında dönemin "kadın" TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, gündeme getirilen Anayasa değişiklikleri bağlamında, AKP'ye "geçmiş dönemle hesaplaşmama", "Cumhuriyetin temel ilkelerine ve kuruluş felsefesine sadakat, tarafsızlık,

devletin kurumları arasındaki uyumu gözetme ve laikliğin korunması” ve bu konuda TÜSİAD tarafından paylaşılan “hassasiyetleri” kaşımama konularında adeta muhtıra vermiştir. Bu konuşma karşısında TÜSİAD içinden bazı çatlak sesler çıksa da takip eden Kasım ayında Yüksek İstişare Konseyi (YİK) Başkanı Mustafa Koç Türkiye’nin Batı’dan kopartılmasına yönelik her türlü çabaya açıkça cephe almış ve bu tutumu adeta resmi bir tavır haline getirmiştir.

Benzer çıkışların sürekliliği ve Batıcı-laik burjuvazinin muhalefetine Doğan grubunu kullanarak kendini göstermesi karşı tarafta AKP’yi harekete geçirmiş ve Aydın Doğan’a meşhur 4,8 milyarlık vergi cezası kesilmiştir. Bu karşı atak patronları can evinden cüzdanlarından (daha doğrusu kasalarından) yakalamıştır. TÜSİAD cenahından gelen muhalefetin dozu kısmen azalırken 2 Ekim 2009’daki TÜSİAD YİK toplantısı adeta bir patlamaya sahne olmuştur. Arzuhan Doğan Yalçındağ, TÜSİAD üyelerini vergi cezasına sessiz kalmakla ve korkmakla eleştirmiştir. Yalçındağ’ın sözlerinin ardından kürsüye gelen Ali Koç durumu tüm netliğiyle ortaya sermiştir. “Daha çok sesimizi çıkartmalıyız, masaya yumruğumuzu vurmamız lazım” diyen Koç, MÜSİAD’ın TÜSİAD’dan daha güçlü algılanmaya başlamasından yakınmıştır.

TÜSİAD’ın Türkiye’nin yüzünün Batı’dan çevrilmesine karşı sürekli bir müdahale ve mücadele içinde olmasının karşısında ekonomik konularda da durumun süt liman olduğu söylenemez. TÜSİAD’ı dikkatsizce AKP’nin arkasına yerleştirenlerin temel argümanının AKP’nin neo-liberalizmi ve piyasacılığı olduğunu biliyoruz. Bununla birlikte 2007 seçimlerinin hemen ardından TÜSİAD’ın ekonomi programı alanında somut önerilerinin hükümet programında yer almamasını sert biçimde eleştirdiğini unutmamak gerek.

Nihayet TÜSİAD ve AKP arasındaki çelişki referandum sürecinde adeta bir hesaplaşmaya dönüşmüştür. TÜSİAD’ın referandumun ülkeyi germemesi gerektiğine yönelik çıkışları ve AKP’ye karşı oldukça yumuşak tonlarda yaptığı eleştiriler bile Erdoğan’ı kızdırmaya yetmiştir. Erdoğan doğrudan TÜSİAD’ı hedef alarak uzun süre polemiklere konu olan “bitaraf olan bertaraf olur” sözlerini sarf etmiştir. Burada artık Erdoğan TÜSİAD’a isyan bayrağını çekmiştir. Çünkü TÜSİAD baştan beri hem AKP’ye karşı olmuş hem de AKP’ye karşı başta ekonomi olmak üzere dayatmalarda bulunmuştur. Her ne kadar TÜSİAD’ın ekonomik programı AKP’ninki ile neredeyse birebir örtüşse de sorun önceliklendirmede çıkmaktadır. Erdo-

ğan iktidardaki yerini korumak adına hep bir denge politikası izlemiş ve burjuvaziye bir bütün olarak güven vermek adına bu dayatmaları sineye çekmiştir. Bunun karşılığında TÜSİAD Batıcı-laik muhalefet çizgisini ise hiçbir zaman terk etmemiş ve referandumda da bu temelde tutum almıştır. Erdoğan'ı sınırlendiren de budur. Sonuçta burjuvazinin iki kanadı birbirini bertaraf etmek üzere savaşa tutuşmuştur. Bu savaşta TÜSİAD'ın yeri MÜSİAD'ın, TUSKON'un ve AKP'nin tam karşısındadır.

Tüm bu tablo ortadayken TÜSİAD'ı, MÜSİAD ve TUSKON'la birlikte torba halinde AKP'nin arkasına yerleştirmenin tehlikesi de ortaya çıkıyor. Bugün AKP'nin gitmesi üzerine politikasını inşa edenler ve sadece bunun tek başına burjuvaziye karşı bir politika olduğunu anlatanlar bilinçli olarak (ulusalcılar, CHP, İP, DİSK vb.) ya da fark etmeden (TKP, ÖDP, Halkevleri vb.) TÜSİAD'la aynı safa düşüyorlar.²

Kavga ulusalcılarla liberaller arasında mı?

Solda etkili olan bir yaklaşım da çatışan güçlerin siyasal söylemlerinden hareketle safları tanzim ve tarif etmek şeklinde ortaya çıkıyor. Bunun tipik örneği yaşanan çatışmayı ulusalcı ve liberaller arasındaki bir saflaşma olarak tanımlamak. Bunun daha özgül bir biçimi Avrasyacılar atf yapmak biçiminde beliriyor. Bu konuya ABD'nin rolü bağlamında tekrar döneceğiz. Bu aşamada söyleyeceğimiz, bu tür bir tasnifin sınıfsal bir zemine dayanmamasının yanlışlığının yanında olgularla da kesinlikle örtüşmemesidir.

AKP'nin iktidardan indirilmesini bir askeri müdahaleye bağlayan ulusalcı cenahın propagandasının epey etkili olduğunu ve bu cenahta başta İşçi Partisi olmak üzere liberalizm karşıtı bir eğilimin güçlü olduğunu söyleyebiliriz. Ne var ki bu cenahın AKP'yi devirme rolü biçtiği TSK'ya bakmak daha doğru olacaktır. 28 Şubat askeri müdahalesine zemin oluşturan ve gizli anayasa olarak bilinen Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'ne bakmak yeterlidir. Bu belge Avrupa Birliği'ni Türkiye'nin vazgeçilemez stratejik hedefi olarak benimsemiştir. Yine özelleştirme bu belgede en üst sırada yerini almıştır. Bu nasıl liberalizm karşıtlığıdır? Elbette ki böyle bir şey yok. Bu, ulusalcı bazı çevrelerin uydurması ve solun geniş kesimlerinin

² Bu konuda DİSK'in TÜSİAD'ı ziyaretiyle ortaya çıkan tablo ibretliktir. Bu konuda bkz. Sungur Savran, "Süleyman Peygamber ve Saba Melikesi", *Birgün Gazetesi*, 11 Temmuz 2010 ve *Gerçek Gazetesi*, "TÜSİAD-DİSK Mutabakatı: İşbirliği Bürokrasi sınıfın bağrından kovulmalıdır!", sayı 10, Temmuz 2010

de buna kanmasından ibarettir. Milli Güvenlik Siyaset Belgesi Batıcı-laik burjuvazinin gizli anayasasıdır ve yeniden ortaya çıkıyor ki bu cephenin siyasetine yön veren çıkarlar TÜSİAD'ın bağrında cisimleşen Batıcı-laik burjuvazinin çıkarlarıdır.

Ulusalçılık savına gelince bu konudaki savlar daha inandırıcı görünmektedir. Ancak gerçeği tümüyle yansıtmamaktadır. TSK'nın ülkenin güvenliğinden sorumlu olan silahlı kuvvetler sıfatıyla siyasi ve toplumsal gelişmelere öncelikle güvenlik gözlüğüyle bakması kaçınılmazdır. TSK'nın Avrupa Birliği ve onun uzantısı olarak Kıbrıs sorunundaki muhalefetine sebebi budur. TSK AB'ye tam üyeliğe karşı değildir sadece tam üye olmadan güvenlik zafiyeti oluşturacak tavizler verilmemesini istemektedir. Yine Kürt sorunu ve Kuzey Irak bağlamında TSK'nın ABD ile ters düşmesi de aynı temelde ele alınmalıdır. Türkiye burjuvazisinin Irak'ın kuzeyine doğru güttüğü yayılcı politikayı TSK'nın benimsemeyeceğini düşünmek (hele ki bu proje ABD'nin ve NATO'nun projesi olduğunda) safdillik olur. Ne var ki askeri yöntemlerle o bölgede hakimiyet sağlanması mümkün olmadığında, sürekli Barzani ile kucaklaşmayı ve içeride bazı tavizleri öngören siyasi açılımlar gündeme gelmekte ve bunlar da TSK'nın güvenlik filtresinden her zaman geçememektedir. TSK içinde alt kademelerde ideolojik beyin yıkamadan etkilenecek Batı'ya kuşkuyla yaklaşan ulusalçı bir eğilime yatkın olan kadrolar mevcut olabilir; ama bir kurum olarak TSK ulusal bağımsızlıkçı, Batı karşıtı falan değil NATO'cudur. Nitekim aynı saftaki TÜSİAD'ın ulusalçı önceliklerle hareket ettiği söylenemez. Ancak bir kez TÜSİAD'ı AKP'nin arkasına yerleştirirseniz ve sınıf perspektifinden yoksun kalırsanız anti-emperyalist retoriğin sizi önce ulusalçıların sonra da TSK'nın safına düşürmesi kaçınılmaz olur.

Burjuvazinin iç savaşında Kürt sorunu

Kürt sorunu Türkiye'nin içinde debelendiği derin bir kriz başlığını oluşturuyor. 80'li yılların ortasından itibaren yükselen ve 90'lı yılların başında doruğa ulaşan Kürt hareketi düzen tarafından ne tamamen yenilgiye uğratılabilmiş ne de tamamen soğurulabilmiştir. 30 yıldır iktidardan düşen hükümetlerin gidişinde Kürt sorununun etkisi son derece önemli olmuştur. Kürt sorunu iki düzeyde burjuvazinin iç savaşında konumlanmaktadır. Bunlardan ilki yine hegemonya sorunu bağlamında ele alınabilir. Kürt hareketinin yükselişi ile Kürt kitleleri burjuvazinin hegemonyasından ko-

partılmış ve yükselen ulusal bilinçle beraber siyaseten başka bir mecraya akmıştır. Bu dönemde PKK'ye karşı Hizbullah'a verilen destek Kürt illerinde tek alternatif odak olarak Siyasal İslamın kalmasıyla sonuçlanmış; geçmişte bölgede kısmen etkinliği olan CHP Dersim'e sıkışıp kalarak, hatta orada bile gerilere düşerek marjinalize olmuştur.

Diğer yandan özellikle SSCB'nin çöküşünün ardından ve 1. Körfez Savaşı ile birlikte Türkiye burjuvazisi için Misak-ı Milli sınırlarını aşan yayılcı bir yöneliş giderek daha somut biçimde cisimleşmeye başlamıştır. Özal'ın bir koyup üç alacağız diyerek sembolleştirdiği bu yöneliş 2. Cumhuriyet olarak adlandırılmıştır. 2. Cumhuriyet başkanlık sistemini, eyalet sistemine dayalı bir federalizmi ve Türkiye'nin Kuzey Irak'a bu yolla genişlemesini öngörüyordu. Burjuvazinin tarihsel gelişimi çoktan Misak-ı Milli'yi zorlar hale gelmiştir. Emperyalizmle bütünleşmenin vardığı nokta ve burjuvazinin çıkarları Türkiye'nin 1. Körfez Savaşı'ndan itibaren ve özellikle bugünkü sürekli savaş süreçlerinin pasif bir izleyicisi olmasını olanaksız kılmaktadır.

Burjuvazinin bu ihtiyaçları ile Kürt halkının isyanı üst üste geldiğinde ortaya çözüm yerine bir düğüm çıkmıştır. Türkiye'de 80'lerin sonunda yükselen işçi sınıfı karşısında ırkçı milliyetçilik bilinçli olarak pompalanmış ve bu ırkçı milliyetçilik burjuvazinin kitleleri kontrol etmesinde vazgeçilmez bir araç haline almıştır. Milliyetçi hegemonya kirli savaştan beslenen ve semiren kontrgerillanın devlet içindeki gücüyle birleşince Kürt sorununda verili statükoyu aşmaya yönelen her girişim büyük bir dirençle karşılaşmıştır. Özal'ın ölümü bu konuda adım atmaya niyetlenenler ve niyetlenecek olanlar için ciddi bir gözdağıdır. Bugün AKP tarafından ABD desteğiyle başlatılan açılım aynı dinamikler dolayısıyla iktidarın ayağına dolanarak sonuçlanmıştır. Burada ne Özal'ın ne de Erdoğan'ın ciddi biçimde Kürt sorununun çözümüne yöneldiği söylenemez. Burada bahsedilen burjuvazinin çıkarları doğrultusunda inkâr ve imhadan farklı yöntemlerle Kürt hareketinin tasfiyesine yönelen ve Barzani ile kucaklaşmak için aradaki engelleri temizlemeye çalışan bir açılamdır.

Burjuvazinin iç savaşında ABD'nin yeri

Türkiye solunda burjuvazinin iç savaşı etrafında kopan fırtınayı bir ABD operasyonuna indirgeme eğilimi oldukça yaygın olarak karşımıza çıkıyor. Bu eğilim en başta ABD'yi kadiri mutlak bir güç olarak değer-

lendirerek kitlelerin belirleyici rolünü göz ardı etme hatasına düşmektedir. Bu hatanın politik sonucu kitlelere güvensizlik ve sınıfın dışında ABD'ye karşı durduğu düşünülen güçlere –bu durumda TSK'ya- yaslanmaktır.

Biz bu yanlışa düşülmesini engellemek adına sürekli uyarılarda bulunmaya gayret ettik. Burjuvazinin iç savaşını kendi iç dinamikleriyle kavramaya yöneldik. Sonuçta da kitleleri burjuvazinin farklı kanatlarının hegemonyasından kurtararak bağımsız sınıf çıkarları temelinde bir üçüncü cephede buluşmaya çağırdık. Üçüncü cephe çağrısı dolaysız olarak emperyalizme karşı da bir çağrıdır. Çünkü ABD emperyalizmi burjuvazinin iç savaşına kendi çıkarları doğrultunda müdahil olmakta ve sonuçta Türkiye'yi kendi ekseninde tutacak sonuçlar elde etmeye çalışmaktadır. ABD'yi istikrarlı ve toptan biçimde kanatlardan birinin yanına yerleştirenler ciddi bir hataya sürüklenmektedir. ABD'nin Batıcı-laik ve İslamcı burjuva kampları arasındaki tarihsel ve stratejik tercihi Batıcı-laik kanattan yanadır. Ancak bunun ABD'yi emperyalizme hizmet edecek ılımlı İslamcı bir partiden yararlanmaktan geri tutacağını düşünmek safdillik olur. Aynı tersi durum için de geçerlidir. Yani ABD ılımlı İslam projesi adı altında tarihsel müttefiki Batıcı-laik burjuvaziyle köprülerini atmaz. ABD'nin yaptığı sürece bir şekilde müdahil olarak kavgayı hangi taraf kazanırsa kazansın kazanan tarafta olabilmeyi sağlamaktır. Bunun için her iki kampta kendine pürüz çıkararak unsurların temizlenmesine çalışmaktadır.

Ergenekoncular: ABD karşıtı mı pazarlıkçı mı?

Ergenekon davası salt ABD'nin ordudaki Avrasyacıları temizleme operasyonu olarak adlandırıldığında yanlışa düşülmektedir. Öncelikle temizlenenler toptan Avrasyacı değildir. Eğer öyle olsaydı bugünkü manzarayla TSK'nın çoktan NATO'dan çıkmış olması gerekirdi. Oysa TSK içinde oluşan merkezkaç eğilimler TSK'nın güvenlik öncelikli bakış açısıyla ABD'nin bölge politikalarının çelişik olmasından ileri gelmektedir. Bu merkezkaç eğilimler Şener Eruygur ve Levent Ersöz gibi birkaç örnekte Rusya yanlısı bir Avrasyacılık boyutuna ulaşmış olabilir ancak bu eğilim hiçbir zaman TSK'da egemen olmamıştır. Bununla birlikte ABD'nin 1 Mart tezkeresinin ardından Süleymaniye'deki çuval olayı ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi ile Türkiye'nin burnunu sürtmesi ciddi bir tepki doğurmuştur. Bu tepki ABD'nin kadiri mutlak olmak bir yana Irak ve Afganistan cephelerindeki başarısızlıkları ve Rusya karşısında yer yer

atılan geri adımlarla (Ukrayna ve Belarus'taki batı yanlısı güçlerin zayıflaması, Gürcistan Savaşı, Polonya'da füze kalkanı sorunu vb.) birleşince ABD'nin görece zayıf görüntüsü karşısında TSK içinde ABD'yle Rusya kozunu oynayarak pazarlık yapma eğilimi güçlenmiştir. Bu tavır Tuncer Kılınc'ın meşhur Avrasya çıkışında kendini göstermektedir. Avrasyacılığa delalet olarak gösterilen o konuşmada üç defa ABD'ye referans yapılmış ve "ABD göz ardı edilmeden" cümlesinin altı özellikle çizilmiştir. Nitekim bugün Ergenekon tutuklusu Generallerden İbrahim Fırtına'nın kuvvet komutanı olduğu dönemde Hava Kuvvetleri dergisinde NATO'nun ve ABD'nin Karadeniz politikası eleştirilmiş ve Türkiye'nin Rus doktrinini destekleyebileceğini savunan makalelere yer verilmişti. Tabii bu makalelerde NATO üyeliği sorgulanmıyor "alternatifsiz değiliz" vurgusuyla pazarlık gücü oluşturulmaya çalışılıyordu.

ABD'nin bu tür pazarlıkçı yaklaşımlara sessiz kalması beklenemez. Bu temelde AKP'nin yürüttüğü Ergenekon davasından ABD'nin bir biçimde memnun olduğu söylenebilir. Aynı zamanda ABD'nin Ergenekon davası bağlamında gündeme gelen 2003-2004 dönemindeki darbe girişimlerine destek vermediği de anlaşılmaktadır. Gayet akla uygun. ABD her ne kadar Rusya safına geçmemiş olsa da "alternatifsiz değiliz" diyerek Rusya, İran, Çin kozunu pazarlıkta kullanmaya kalkan komutanların dolaysız iktidarına göz yumması beklenemezdi.

Belki de süreç başka türlü işledi. Darbeciler ABD'den yüz bulamayınca rotayı doğuya çevirerek ABD'yi pazarlıkla ikna etmeyi denediler. Her iki durumda da ABD'nin bu unsurların taleplerini önce geri çevirdiği şimdi de tasfiyelerini desteklediği açıktır. Ancak ABD bunu yaparken tüm gücüyle AKP'nin arkasında durmuyor. Tam tersine "pazarlıkçı" pazarların başına gelen akıbetin bir benzeri ABD'ye rağmen İran'la nükleer takas anlaşması yapan, Hamas'la ilişki kuran ve Siyonizmle sürtüşme yaratan, Rusya ve Çin'le anlaşmalar imzalayan, Pakistan'da konuşma yaparak ABD'nin terörizmi desteklediğini ima eden Tayyip Erdoğan'ı yani AKP'yi bekliyor.

ABD'nin yukarıda bahsettiğimiz görece zayıf konumu, içinde debelenildiği ekonomik krizle de birleşince AKP ya da Brezilya'da Lula gibi unsurlar daha geniş bir hareket alanı bulabiliyorlar. Ancak bu hareket alanının sonsuza kadar süreceğini düşünmek yine safdillik olur. Kaldı ki ABD'nin TSK ile NATO aracılığıyla kurduğu ilişkinin bir benzerinden AKP için söz edilemez. AKP daha 28 Şubat'ta Batı'dan koptuğu için ipi çekilen Milli

Görüş içinden kadroların ağırlığını taşıyor. Tabanında anti-Amerikan ve anti-Siyonist eğilimler kuvvetli. Üstelik Erdoğan'ın karizmasına ve kitle desteğine dayanarak sürekli özerk hareket etme eğiliminde.

Pazarlığın yeni aktörü: AKP'nin doğu seferi

Bu noktada Erdoğan ve AKP'nin Batı ile çelişkisinin İslami çerçeveyi ve Ortadoğu sınırlarını aşma eğilimi gösterdiğinin altını çizmek gerekli. 2010 Mayıs'ında Rusya ile yapılan Akkuyu'da Nükleer Tesis yapımı ile Mavi Akım projesinin geliştirilmesini içeren anlaşmalar sonucunda Rusya Devlet Başkanı Medvedev Rusya ve Türkiye'nin "sözde değil gerçekte stratejik ortak" olduğunu iddia edecek kadar ileri gitmiştir. Böyle bir "stratejik ortaklık"tan gerçek anlamda söz etmek mümkün olmasa da gelişmelerin ABD'yi tedirgin ettiği açıktır. AKP tarafından daha önemli bir açılım ise Çin'e yönelik yapılmıştır. Çeşitli sektörlerde işbirliği anlaşmalarına giden Çin ve Türkiye en önemli adımı ikili ticarete ABD doları yerine ulusal paraların kullanılmasını kabul ederek attı. ABD'nin uluslararası hegemonyasının temel direklerinden birinin ABD dolarının dünya parası olma niteliği olduğunu düşünürsek bu anlaşmayı daha da ciddiye almamız gerektiğini söyleyebiliriz.

ABD bu gidişata sessiz kalır mı? Hiç sanmayız. Nitekim ABD Ağustos ayında biraz da kamuoyu üzerinden mesaj vermek amacıyla Dışişleri'nde Türkiye konulu özel bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda Türkiye'nin AKP önderliğinde yüzünü Batı'dan çevirmesi olasılığı masaya yatırılmıştır. Hemen ardından ABD'nin Türkiye Büyükelçisi olmaya aday gösterilen Francis J. Ricciardone ABD senatosunda Cumhuriyetçiler tarafından veto edildi. Gerekçe Ricciardone'nin AKP'nin politikalarına fazlasıyla ılımlı yaklaşması... Sonuçta ABD cephesinde AKP'ye karşı homurdanmalar gittikçe açıkça karşı çıkışlara dönüşmektedir.

İran savaşı burjuvazinin iç savaşının kaderini belirleyecek

Olası bir İran savaşının yaklaşmasıyla ABD'nin AKP'den kurtulma ihtiyacı artacaktır. ABD, Irak'ta ve Afganistan'da başarısızlığa uğramışken İran seferinde yeni bir 1 Mart vakasına tahammül edemez. Dolayısıyla olası İran savaşı yaklaştıkça AKP üzerindeki basınç da artacaktır.

Son dönemde AKP'nin ABD'ye rağmen İran'la geliştirdiği ikili ilişki-

lere ABD'nin cevabı "Türkiye'de füze kalkanı" projesini gündeme getirmek olmuştur. Bu proje çok kritik bir yerde durmaktadır. ABD, AKP'nin politikasının en büyük çelişkisinin üzerine oynamıştır. AKP esas olarak Batı emperyalizmi ile bütünleşme stratejisini sürdürmüş ancak bunu yaparken kendine özerk bir alan yaratarak sürekli savaş ganimeti için pazarlık gücünü arttırmaya çalışmıştır. Ancak AKP'nin bu denge politikası ilânihaye süremez. ABD ve İran'ın mücadelesi keskinleştikçe ve sular ısındıkça Türkiye'nin de safını belirlemesi zorunlu olacaktır. Füze kalkanı erkenden Türkiye'nin emperyalist safta konsolide edilmesini amaçlamaktadır. AKP bu projeyi kabul ettiği anda İslami dünyada prestij kazanma ve liderlik yapma yönelişi çökecektir. Ters durumda ise Türkiye'nin emperyalist Batı ile bütünleşme stratejisi büyük yara alacak ve bunun faturası da AKP hükümetine çıkacaktır. ABD füze kalkanının NATO kapsamında Türkiye yerleştirilmesini kabul ettirdiğinde Türkiye'nin karşısında çok alternatif olmayacaktır. Erdoğan, yarım asırlık NATO üyesi olan, topraklarında ABD üslerine ev sahipliği yapan, ekonomisi Batı emperyalizmine bağlı bir Türkiye'nin başbakanı olarak ya bu baskıya boyun eğecek ve bugüne kadar edindiği prestiji büyük oranda yitirecek ya da "ya hep ya hiç" diyerek her türlü olasılığı göze alarak yoluna devam edecektir. AKP adeta buz tutmuş bir nehrin ortasındadır.

Türkiye'deki Kemalistlerin de bu AKP karşıtı kıpırtıdan medet ummaya başladıklarını görüyoruz. AKP ilk iktidara geldiğinden bu yana yaptığımız uyarılar bir bir hayat tarafından doğrulanıyor.

Her kim ki ABD'yi her koşulda AKP'nin yanına yerleştirir, AKP'yi bir ABD projesinden ibaret gösterir yarın AKP'nin alaşağı edilmesinde kendini bir anda ABD emperyalizminin yanında buluverir.

Burjuvazinin iç savaşı nereye gidiyor?

2002'den 2010'a kadar AKP iktidarı altında burjuvazinin iç savaşı sürmüştür. İlk yıllar Batıcı-laik burjuvazi cephesinde AKP henüz kendini tahkim etmeden hızlı ve kesin bir müdahale ile önünün kesilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu dönemde özellikle 2003-2004 yıllarında darbe planlarının yoğunlaştığını görüyoruz. Üstelik Powerpoint programı kullanılarak hazırlanan darbe planları, emir komuta zinciri içinde hazırlanan imzalı İrtica ile mücadele eylem planları TSK'nın bir bütün olarak bu olasılığı gündemde tuttuğunu gösteriyor.

Tabii ki darbenin o dönemde yapılamamasını iki etkene bağlamak gerekiyor. Asıl etken Refahiyol'dan farklı olarak AKP'nin ciddi bir parlamento çoğunluğuna, kitle desteğine ve polis içinde önemli bir etkiye sahip olmasıdır. Bu olası bir darbe girişimini TSK için son derece riskli kılmıştır. Başarısız bir darbe demek bir anda AKP'nin takkiye yapmasını gerektirecek karşıt güçlerin yenilmesi ve İslamcı programını tüm netliğiyle hayat geçirmesi demektir. TSK bunu göze alamamıştır. Bu konuda ABD'den tam destek görse belki harekete geçmeye cesaret edebilirdi. Ancak ABD'nin de aynı riski almaktan imtina ettiğini görüyoruz. Gerçekten de ABD destekli bir darbenin yenilgiye uğraması bir anda ABD'nin İsrail'le birlikte bölgedeki en yakın müttefiki olan Türkiye'nin ciddi ve köklü bir eksen kayması yaşaması demektir. ABD bu riski almak yerine bölgedeki işlerini Erdoğan'ın İslamcı karakterini kendi çıkarları için kullanarak yürümeyi seçti. Şu anda bu yöneliş devam ediyor ancak ciddi çelişkiler içinde ve sürekli ABD'ye yeni sürprizler yaratarak. Dolayısıyla ABD'nin özellikle İran'la anlaşma ve Mavi Marmara olayından sonra AKP'siz bir yürüyüş seçeneğini hızla gündemine aldığı söylersek yanılmış olmayız.

AKP öncülüğündeki İslamcı burjuvazi karşı kanatta tereddüt ve zaaf görmüştür. 2007'de tekrar tek başına iktidar olunca da taarruza geçmiştir. Ardı ardına İslamcı burjuvazi önce 27 Nisan e-muhtırası sonra Cumhurbaşkanlığı ardından da Ergenekon muharebelerinden başarıyla çıkmıştır. Milli Görüşçü Abdullah Gül artık Cumhurbaşkanı'dır. AKP kadrolaşması bu gücü arkasına alarak son sürat ilerlemektedir. Ergenekon davasıyla orduda ciddi bir tasfiyeye girişmiş nihayet son YAŞ toplantısından tarihi bir zaferle çıkmıştır ve tüm bunları Anayasa mahkemesinin kapatma davasında suçlu bulunmak ama kapatılmamak dışında ciddi bir yara almadan gerçekleştirmiştir. Batıcı-laik burjuvazi ve onun vurucu gücü TSK bir ricat içindedir. 2003-2004'te darbe yapmalarını engelleyen mülhazalar şimdi çok daha fazla geçerlidir.

Ancak tüm bunlar Batıcı-laik burjuvazinin yenilgiyi kabul ettiği ya da edeceği anlamına gelmez. Tam tersi yaşanan sadece bir taktik değişikliğidir. Batıcı-laik burjuvazi bir süredir AKP'ye karşı parlamenter bir hazırlık içinde. Ancak bu hazırlığın tamamen yasal ve meşru zeminde kaldığı da söylenemez. Çünkü Baykal'ın kasetli saray darbesiyle koltuğundan edilmesi bu hazırlığın ilk adımı olarak görülmelidir. Baykal'lı CHP'nin AKP'yi devirecek bir güç toplayamayacağı herkesin malumu idi. Başarısız her müdahale girişimi de sonuçta AKP'yi güçlendiriyordu. Geriye

tek seçenek kalmıştı. AKP'nin karşısına siyasal alanda çıkacak yeni bir gc yaratılmalıydı. Baykal'a yapılan saray darbesinin amacı budur. Bu operasyonun ABD tarafından da destekleneceği öngörülmelidir. ABD için Kılıçdaroğlu AKP'yi deviremeye bile onu dizginleyici ve Batı'dan uzaklaşmasını engelleyici bir rol oynayabilir.

Anayasa Mahkemesi'nin referandumu iptal etmemesi Batıcı-laik burjuvazinin AKP'yi daha da gclendirecek yeni bir müdahale yerine referandum muharebesine siyasi bir hazırlık yapmayı tercih ettiğini gösteriyor. Kılıçdaroğlu'nun devleti kazanmak için toplumu kazanmaya yöneldiği de bir gerçek. Hedefinde yine kentli sınıflar var. Özellikle de işçi sınıfına seslenmek istiyor.

Özellikle referandumda oy kullanamama rezaletinden sonra Kılıçdaroğlu tek başına AKP'yi devirecek bir gc toplayacak gibi görünmese de yine de mevcut tablo AKP safında yaşanacak gelişmelerle bir anda değişebilir. Anayasa maddeleri parlamentoya geldiğinde parti kapatmalar konusunda ortaya çıkan atlak Batıcı-laik burjuvazi tarafından mutlaka değerlendirilmek istenecektir. Bugün Erdoğan'ın karizmasına dayanan bir lider partisi olan AKP ayrıca Fethullah Gülen cemaatinden de büyük destek görmektedir. Gülen Cemaati daha önce ANAP ve DSP'yi destekleyerek onların iktidara gelişlerine de destek olmuştu. Erdoğan'dan farklı olarak Gülen Cemaati ABD ile daha doğrudan ekonomik ve siyasi bağlara sahip. Mavi Marmara olayında Gülen'in Siyonizm karşısında aldığı uzlaşmacı tutum ve eyleme getirdiği eleştiri bu farklılığın bir yansıması.

AKP ve Erdoğan her şeyi göze alarak, kitle desteğine güvenerek Batıcı laik burjuvazi ve ABD ile ipleri tamamen germek pahasına ileri gitmeyi seçerse şu ana dek AKP'de oluşmuş tüm fay hatları bir deprem için tetiklenecektir. Bu tetikleme pekala Fethullah Gülen kendine yakın şahsiyetler aracılığıyla yapılabilir. Gülen cemaatine yakın Zaman gazetesinin Kılıçdaroğlu'na sempatik yaklaşımı (Erdoğan yanlısı Yeni şafak'tan farklı olarak) bu açıdan dikkate değerdir. Tabii AKP'deki olası bir bölünmenin durduk yerde olmayacağı da açıktır. Olası bir ekonomik kriz fırsat olarak değerlendirilebilir ya da ülke siyasetinin artık alıştığı yeni bir kaset ya da başka tür bir skandal gündeme gelebilir.

Hanefi Avcı olayının anlamı

Nitekim Hanefi Avcı olayı bu çerçevede değerlendirilmelidir. Bu ki-

tapta medya tarafından öne çıkarılan Fethullahçı kadrolaşmanın ötesinde çok önemli bazı ayrıntılar yer almaktadır. Avcı'nın kitabında cemaatçi polislerin İmamı olan Ömer kod adlı Osman Hilmi Özdil'in yine cemaatçi polisler tarafından bizzat Fethullah Gülen'e şikayet edildiğini gösteren bir belgeye yer veriliyor. Bu belgede birçok başka şikayetin yanı sıra polisler "Ömer Bey" in ABD gezilerinde FBI tarafından izlendiğini bildiği halde dikkatsiz davranarak ilişkileri ele verdiği ve kendisiyle birlikte başka cemaat yöneticilerinin vizelerinin iptal edilmesine neden olduğunu söylüyorlar. 2007 yılında yazıldığı anlaşılan bu belgeden cemaat için ABD'de her şeyin öyle sanıldığı gibi güllük gülistanlık olmadığı anlaşılıyor. Bu bağlamda Gülen'in Mavi Marmara olayından sonraki tavrı başka bir anlam daha kazanmaktadır. Belli ki ABD tarafından etrafındaki çember git-tikçe daraltılan Gülen, İslami cenahta çok ciddi biçimde prestij yitirmek pahasına emperyalizm ve Siyonizm destekçisi açıklamalar yapmak zorunda kalmıştır. Hanefi Avcı'nın ABD ve İsrail'e yönelik eleştirel tek bir ifade olmayan 597 sayfalık kitabında, cemaate yönelik görüşlerini ifade ettiği bölüm de adeta ABD'nin Gülen Cemaati'ne yaklaşımının bir tercümesidir. Hanefi Avcı şöyle diyor: "Ben cemaatin kendi mecrasında faaliyet yürütmesine karşı değilim. Hatta bir yandan akla ve bilime, diğer yandan da inanç ve manevi değerlere bağlı yeni nesil yetiştirmek adına yurtiçi ve **yurtdışında yapılan** eğitim faaliyetlerini çok değerli buluyorum... **kültürler ve dinler arası diyalog için yaptıklarınızı destekliyorum...** Erge-nekon, Balyoz vb adlarla açıklanan soruşturmalara karşı değilim... **İleride cemaat fikir değiştirir ve askerlik peygamber ocağıdır, ordu kutsaldır derse bile ben ülkedeki demokratik ortamın muhafazası için ordunun kendi sınırları içinde kalması gerektiğini savunurum...** Ancak casus polislik iftira, hukuka müdahale, hakimleri etkileme ve şantaj faaliyetlerine karışmanız kabul edilemez; **bu yöntemler devleti yok eder**, nizam intizam ve kural namına her şeyi alt üst eder." (vurgular bize ait)

ABD'nin de bu görüşlere paralel biçimde cemaati çizgi dışına çıkarması için sıkıştırdığı açıktır. Yine ABD'nin Türkiye devletinin İslami bir güç tarafından tamamen ele geçirilmesini son tahlilde NATO bağlamında hiyerarşik ilişkide olduğu TSK'nın yapısının kökten değişmesini tehlikeli bulduğu açıktır. ABD, cemaati uyarmaktadır. Bu kitap bir uyarıdır. Erge-nekon davası ile ordu içindeki pazarlıkçı unsurları temizlenirken ABD'nin Fethullahçı polisin karşısına çıkmadığı açıktır. Bununla birlikte bu sefer aynı pazarlıkların hükümet düzeyinde karşısına çıkmasını sineye çekece-

ğini düşünmek, cemaatin elinde ABD'nin açık çekinin bulunduğuna inanmak safdillik olur. Henüz Avcı'nın somut ihbarları üzerine kimse gide-memiştir. Kimse kendinde bu gücü görmemiştir. Ancak ileride ABD gibi bir gücün TSK ile birlikte bazı savcılara, emniyetçilere, askerlere, siyasetçilere vb. güvence vermesi halinde cemaati çökertecek derecede önemli operasyonlar söz konusu olabilir. Emniyet İstihbarat Daire Başkanlığından, İstanbul İstihbarat Şubesi'ne kadar açık kurum adları verilmektedir. Cemaatin imamlarının açık adları verilmektedir. Bu bilgiler Gülen cemaatine karşı rehin olarak tutulmaktadır. Henüz üzerine gidilmemiş olsa da birilerinin elinde bu kozlar oldukça Türkiye'nin ABD ekseninden kayması olasılığı karşısında cemaatin yapacağı tek bir şey kalmaktadır. Emperyalizme ve Siyonizme kölece hizmet etmek. Olaya bu temelde bakıldığında Erdoğan'ın ABD'ye rağmen gireceği bir olası maceraya karşı AKP içindeki cemaat fayının her an tetiklenebileceğini beklemek mümkündür.

Böyle bir durumda Batıcı-laik burjuvazi ve ABD'yi, AKP'den darbe dışı yollarla kurtaracak en muhtemel gelişme AKP'deki bir bölünme olacaktır. Tabii ki tek ya da en güçlü olasılık bu değil. Hâlâ AKP'nin yeniden ABD ekseninde sürekli savaştaki rolüne itaatkâr biçimde dönmesi mümkündür. Ancak AKP dışarıda ABD'yi, içeride TÜSİAD'ı tatmin edecek geri adımlar atsa bile kalıcı bir siyasal ittifakın kurulması bütün yazıda açıkladığımız yapısal sorunlar nedeniyle çok zordur. Bu yüzden Türkiye bir süre daha çalkantılar içinde yaşamaya devam edecektir. 2011 yılındaki seçimler çok önemli bir yerde durmaktadır. Bu seçimlerden AKP'nin tek başına iktidar olarak çıkması çelişkileri ciddi biçimde keskinleştirebilir. Bu yüzden 2011 seçimlerine kadar siyasal alanda tabloyu değiştirecek sürpriz gelişmelere hazır olunmalıdır.

Burjuvazinin iç savaşı karşısında işçi sınıfının görevleri

Burjuvazinin iç savaşının muhtemel seyri düşünüldüğünde işçi sınıfı açısından önemli görevler belirlemektedir. Acil görev burjuvazinin her iki gerici kampına karşı bağımsız sınıf çıkarları temelinde bir üçüncü cephe örgütlemektir. Emekçilerle yoksul Kürt halkının bu cephede buluşması burjuvazinin hegemonyasına karşı kitlesel bir ağırlık oluşturmak için elzemdir.

Önümüzdeki dönem AKP'nin ulaştığı zirveden geri düşüşüne sahne olabilir. Bu durumda anti-AKP bir çizgiye hapsolmuş politikalar ne ka-

dar sol retorikle sunulursa sunulsun derhal gericileşecektir. Burjuvazinin konumlanışlarını ve çelişkilerini doğru kavrayan bir anti-kapitalist hat ve ABD'nin yerini ve hamlelerini doğru biçimde gören bir anti-emperyalist mücadele şarttır. Biri olmadan diğeri topal kalacaktır.

Tüm bunların ötesinde işçi sınıfı burjuvaziden bağımsızlaşma yolunda üçüncü bir cephenin politik mücadelesinde ilerlerken toplumun içinde belendiği çelişkilere kendi bağımsız çözümünü getirecek bir programatik hazırlığa başlamalıdır.